DIEGESIS PERI TES AGIAS KAÌ OIKOUMENIKES SYNÓDOU TES FLORENTÌAS PROS EKEINOUS OPOU TÈN SYKOPHANTOUSI MÈ POLLÈN PSEUDOLOGÌAN

Chiesa cattolica : Congregazione de propaganda fide

ἐκεῖνοι ὁποῦ λέγουσιν, ὅτι δὲν ἀποδέχονται τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ σύνοδον, διατὶ οἱ αὐτοὶ ὁποῦ τὴν ἔστερξαν, ὁμοίως τὴν ἀπεδίωξαν, καὶ εἰς παράδειγμα φέρουσι τὸν Γεννάδιον· τοῦτοι λέγω πλανῶνται καθόλου, καὶ μιλοῦσιν δίχως θεμέλιον. Καὶ ἔχουν οἱ ῥωμαῖοι, ὅσοι φεύγουσι τὴν σύνοδον τῆς Φλωρεντίας, φανερωμένην τὴν ἀλήθειαν· καὶ δὲν ἔχουσι πλέον πρόφασιν νὰ μὴν ἠξεύρουν τὰ γενόμενα εἰς ὑπόθεσιν τόσον μεγάλην καὶ φοβερὰν, ὅθεν κρέμεται ἡ σωτηρία τῆς ψυχῆς, καὶ πᾶσα ἄλλο καλόν. Διατὶ ἂν εἶναι ἀληθινὰ τὰ λόγια τῶν συνόδων, καθὼς εἶναι ἀληθινώτατα, καὶ γράφοντας εἰς τὰ συνοδικὰ οἱ βασιλεῖς ὁμολογοῦσιν, ὅτι ἡ εὐτυχία τῶν κοσμικῶν πραγμάτων κρέμεται ἀπὸ τὴν ὀρθοδοξίαν· καὶ οἱ ἅγιοι πατέρες γράφοντας τῶν βασιλέων ἄλλο δὲν λέγουσι, παρὰ ὅτι τὸ θεμέλιον τῆς κοσμικῆς εὐτυχίας εἶναι ἡ εὐσέβεια· ὀνειρεύονται ὅσοι πιστεύουσιν νὰ λείψη ἡ αἰχμαλωσία, ὁποῦ πάχει ἡ ἀνατολὴ, ἂν δὲν ἔλθη πάλιν εἰς τὸν τόπον της ἡ παλαιὰ ὀρθοδοξία, καὶ νὰ λείψη τὸ σχίσμα τοῦ Φωτίου, καὶ τὸ

πεῖσ-

νὰ φανῶσιν ὅσοι ἐκρύπτοντο, καὶ οἱ ῥω-
μαῖοι νὰ κάμουν πατριάρχην κατὰ τὴν τάξιν
τους. Καὶ τότε, λέγει, οἱ ἐπίσκοποι ὁποῦ
εὑρέθησαν, καὶ ὀλίγοι κληρικοὶ καὶ λαϊ-
κοὶ ἐψήφισαν διὰ πατριάρχην ἕνα λαϊκὸν,
ὁποῦ εἶχεν ὄνομα πολλῆς σοφίας, Γεώρ-
γιον τὸν Σχολάριον, καὶ ἐκράχθη Γεν-
νάδιος. τὸ λοιπὸν ἄλλος εἶναι τοῦτος ὁ Σχο-
λάριος ἀπὸ τὸν Σχολάριον ἐκεῖνον, ὁποῦ
εἶχεν γράψει ἐναντίον τοῦ Ἐφέσου, καθὼς
ἀπεδείχθη καὶ εἰς τὴν ἐπισημείωσιν διὰ
τοὺς λόγους τοῦ Σχολαρίου μετὰ τὴν ἐν Φλω-
ρεντίᾳ σύνοδον εἰς τὸν τέταρτον τόμον τῶν
οἰκουμενικῶν συνόδων· ὅτι ὁ παλαιότε-
ρος Σχολάριος εἶπε καὶ ἔγραψε πολλὰ
εἰς τὴν σύνοδον καὶ μετὰ τὴν σύνοδον, ὁ
νεώτερος ὁμολογᾷ δὲ εἰς τὸ βιβλίον του καὶ
εἰς τὸν θάνατον τοῦ Ἐφέσου, πῶς εἶχεν
σωπάσει ὡς τότε διὰ κάποιους λογαριασ-
μούς· ἐκεῖνος ἦτον ὅλος τῆς ἁγίας ἑνώσεως,
τοῦτος ἦτον φίλος καὶ μαθητὴς καὶ ἀκόλου-
θος τοῦ Ἐφέσου· ἐκεῖνος ἐκοιμήθη πρὶν ἡ
πόλις αἰχμαλωτισθῇ, τοῦτος εἶδε τὴν αἰχ-
μαλωσίαν· ἐκεῖνος ἀπέθανε λαϊκός, τοῦ-
τος ἔγινε πατριάρχης Γεννάδιος. Διὰ τοῦτο

ἐκεῖ-

τῇ κθ. ραπονεῖται περισσὰ διὰ τὴν ἀπείθειαν τῶν
ἡμέρᾳ Γ. Ρωμαίων, καὶ ὅτι ὁ πατριάρχης τῆς Κων-
ὥρᾳ ιε. σταντινουπόλεως εὑρίσκεται εἰς τὴν Ρώμην
ἥμισυ. πτωχὸς καὶ ταπεινός. ἀλλ' ἀπὸ ταῦτα ὅλα
τίποτε καλὸν δὲν ἠκολούθησεν, διατί οἱ
Κωνσταντινουπολῖται δὲν ἤκουσαν τὰς καλαῖς
συμβουλαῖς διὰ τὴν ἕνωσιν· μόνον ὀλί-
γαις ἡμέραις πρὶν αἰχμαλωτισθῇ ἡ πόλις,
βιβ. η. καθὼς λέγει ὁ Χαλκόνδυλος, ἀπὸ φόβον
καὶ ἀπελπισίαν διαλαλῶντας ἐδέχθησαν
τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ σύνοδον· Καὶ ὁ πα-
τριάρχης Γρηγόριος δὲν ἐστράφη πλέον εἰς
τὴν Κωνσταντινούπολιν, καθὼς φαίνεται
ἀπὸ τὸ βιβλίον ἐκεῖνο, ἀλλ' ἐκοιμήθη εἰς
τὴν Ρώμην καὶ ἐθαυματούργει. Ὅθεν εἶναι
φανερώτατον, ὅτι μετὰ τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ
σύνοδον ἐψηφίσθησαν τρεῖς πατριάρχαι σύμ-
φωνοι τῆς ἁγίας συνόδου, καλὰ καὶ ὁ πρῶ-
τος νὰ μὴν ἐδέχθη τὸν θρόνον, καὶ ὁ τρί-
τος διὰ τὴν δυναστείαν τῶν ἐναντίων νὰ
ἐκοιμήθη ἔξω ἀπὸ τὸν θρόνον του. Ἀφ' οὗ
βιβ. γ. αἰχμαλωτίσθη ἡ Κωνσταντινούπολις, βλέ-
κεφ. ιθ. ποντας ὁ Αμηρᾶς, καθὼς λέγει ὁ Πρω-
τοβεστιάριος, ὅτι ἦτον ἐρημωμένη, ἐδιαλά-
λησεν νὰ γυρίσουν ὅσοι ἦτον φευγάτοι, καὶ
νὰ

Γρηγόριον τὸν πρωτοσύγκελλον, ὅπου εἶχεν
ὑπογράψει εἰς τὴν σύνοδον τρίτος ὡσὰν
τοποτηρητὴς τῆς Ἀλεξανδρείας. τοῦτος ὡσὰν
εὐσεβέστατος καὶ θερμότατος πολλὰ ἔγρα-
ψε καὶ ἐκοπίασε διὰ τὴν ἕνωσιν· καὶ βλέ-
ποντας ὅτι ηὔξαναν τὰ διδάγματα τοῦ Ἐφέ-
σου, ἐπαρακάλεσε τὸν τίμιον ἄρχοντα Γεώρ-
γιον τὸν Σχολάριον, ὡς φαίνεται ἀπὸ βι-
βλίον χειρόγραφον παλαιὸν εἰς τὸ Βατι-
κάνον, ὅτι καθὼς εἶχε γράψει σοφώτατα
καὶ ὀρθοδοξότατα εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον,
ἔτζι νὰ λύσῃ καὶ εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν
τὰ ἐπιχειρήματα τοῦ Ἐφέσου. Καὶ ἐκεῖνος
ἔλυσεν πολλὰ, ἀμὴ δὲν ἔσωσεν νὰ τὰ
λύσῃ ὅλα διὰ τὸν θάνατον. Εἰς τοῦτο πλη-
θένοντας ἡ ἀνυποταξία καὶ τὸ μέρος τῶν
ἐχθρῶν τῆς ἁγίας συνόδου ἔφυγεν ἀπὸ ἔφυγεν
τὴν Κωνσταντινούπολιν εἰς τὴν Ῥώμην ὁ πα- ὁ Γρηγ.
τριάρχης Γρηγόριος· καὶ ὄντας ἐκεῖ ἐπα- ἔτει α υ
ρακάλεσε τὸν Καρδινάλιν Βησσαρίωνα νὰ γ β.
λύσῃ τὰ ἐπίλοιπα τοῦ Ἐφέσου, καὶ ἐκεῖνος ἐάλω ἡ
τὰ ἔλυσεν. Καὶ φαίνεται εἰς ἐκεῖνο τὸ βι- Κωνσταν-
βλίον ὅπου εἴπαμεν, μία ἐπιστολὴ τοῦ πά- τινούπ.
πα Νικολάου πέμπτου πρὸς τὸν ὕστερον ἔτει α υ
Βασιλέα Κωνσταντῖνον, ὅπου ὁ πάπας πα- ν γ. μα-

ρα-

ἑρπετὰ τῆς δυσσεβείας. Επειδὴ μετὰ τὸν θά-
νατον τοῦ πατριάρχου Ιωσὴφ εἰς τὴν Φλω-
ρεντίαν, παρακινῶντας ὁ πάπας τοὺς ἀνα-
τολικοὺς νὰ ψηφίσουν διὰ πολλαῖς καὶ με-
γάλαις ἀφορμαῖς πατριάρχην εἰς τὴν Φλω-
ρεντίαν, δὲν ἠθέλησαν λέγοντας ὅτι ἡ συ-
νήθεια τοὺς ἦτον νὰ ψηφίζεται καὶ νὰ χει-
ροτονᾶται ὁ πατριάρχης εἰς τὴν Κωνσταν-
τινούπολιν. ὅθεν ἐκεῖνοι σὰν ἐγύρισαν,
ἐψήφισαν τὸν Βησσαρίωνα διὰ πατριάρχην,
βιβ. β. καθὼς μαρτυρᾶ ὁ πρωτοβεστιάριος Φραντζῆς
κεφ. ιζ. εἰς τὸ χρονικόν του. ἀμὴ ἐκεῖνος, λέγει,
ἐκατοίκησε τὴν Ρώμην, καὶ ἐτιμήθη Καρ-
δινάλις ἀπὸ τὸν πάπαν ἀντάμα μὲ τὸν
βιβ. ϛ. Ρωσίας Ισίδωρον, καθὼς ἀκόμη τὸ μαρ-
τυρᾶ ὁ Χαλκόνδυλος εἰς τὴν ἱστορίαν του.
Μετὰ τοῦτο διηγᾶται ὁ πρωτοβεστιάριος,
πῶς ἐψήφισαν διὰ πατριάρχην τὸν Κυζίκου
Μητροφάνην, ὁποῦ εἶχεν ὑπογράψει ἔκτος
εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον· καὶ τοῦτον κρά-
ζουσι μητροφόνον καὶ φρατριάρχην οἱ τρεῖς
ἐκεῖνοι θρόνοι ὁποῦ εἴπαμεν παραπάνω,
βιβ. β. διατὶ ἐκράτει τὴν ἁγίαν σύνοδον. καὶ μετὰ
κ. ιθ. τοῦτον, λέγει ὁ πρωτοβεστιάριος, ἔκαμαν
πατριάρχην τὸν πνευματικὸν τοῦ Βασιλέως
Γρη-

καὶ ἂν ἤθελεν εἶσαι ζωντανὸς καὶ ὁ Αντιοχείας Δόμνος ἤθελε καταχριθῆ καὶ ἐκεῖνος· καλὰ καὶ εἰς τὴν τετάρτην σύνοδον, ὡς λέγουσι τὰ πρακτικὰ, νὰ ἐσυμπάθησον ὕστερα ὁ πάπας Λέων τὸν Ιουβεναλίου καὶ ἄλλων πολλῶν. τὸ λοιπὸν σφάλλοντας τοῦτοι οἱ τρεῖς θρόνοι, Αλεξανδρείας, Αντιοχείας, καὶ Ιεροσολύμων, ὅμως ἡ τετάρτη σύνοδος ὁποῦ τοὺς ἐκατάκρινεν ἦτον γνησία καὶ οἰκουμενική· καὶ δὲν κρέμεται ἀπὸ τούτους τοὺς τρεῖς θρόνους νὰ εἶναι ἢ μὴν εἶναι καμία σύνοδος γνησία οἰκουμενική· Καὶ ὅσοι ἔχουσι τὴν ἐναντίαν γνώμην, ἐναντιοῦνται τὰ πρακτικὰ τῶν συνόδων. Καὶ μένει βεβαιότατον, ὅτι σφάλλοντας τοῦτοι οἱ τρεῖς θρόνοι ἔμεινεν ἀκέραιον καὶ χωρὶς λείψιμον τὸ σῶμα τῆς οἰκουμενικῆς ἐκκλησίας εἰς τὴν ἁγίαν σύνοδον τῆς Φλωρεντίας, ὁποῦ ἦτον τόσον πλῆθος ἐπισκόπων, καὶ τὸ ἀσφαλτὸν κεφάλι τῶν ἐπισκόπων ὁ πάπας.

Ἀπὸ τὴν διαδοχὴν ἀκόμη τῶν πατριαρχῶν τῆς Κωνσταντινουπόλεως εἶναι φανερὸν, ὅτι ὅσοι ὑπέγραψαν εἰς τὴν σύνοδον τῆς Φλωρεντίας δὲν ἔλειψαν ἀπὸ τὴν σταθε-

ρό-

νεται εἰς τὸν ὅρον ὁποῦ ἔκαμαν τοῦτοι οἱ τρεῖς ἐναντίον τῆς ἁγίας συνόδου, καταχρίνουσι πολλὰ τὸν πατριάρχην, ὅτι ἐχειροτόνα μητροπολίταις καὶ ἐπισκόπους λατινόφρονας· μιλῶντας τοῦτοι οἱ τρεῖς πατριάρχαι ὡσὰν γεμάτοι ἀπὸ τὸ πάθος τοῦ σχίσματος. πῶς δὲν εἶναι τὸ λοιπὸν πρᾶγμα ἀσύστατον, ὅτι ὕστερα νὰ ἤλλαξαν γνώμην ὅσοι ὑπέγραψαν εἰς τὴν σύνοδον τῆς Φλωρεντίας; Καὶ διὰ νὰ μὴν εἴπῃ τινὰς, ὅτι διαφωνῶντας τοῦτοι οἱ τρεῖς πατριάρχαι ἔκαμαν τὴν σύνοδον μὴ γνησίαν· ὅτι καθὼς λέγουσιν, ἀπὸ τοὺς πέντε θρόνους ἔλειψαν οἱ τρεῖς· ἂς ἠξεύρῃ, ὅτι οἱ τοποτηρηταί τους εἶχαν ὑπογράψει νόμιμα καὶ δίκαια· καὶ ἂν αὐτοὶ οἱ πατριάρχαι ὕστερα ἀντείπασιν, τὸ σφάλμα εἶναι δικόν τους. Δεύτερον, φαίνεται καθάρια εἰς τὴν τετάρτην πρᾶξιν τῆς δ. συνόδου, ὅτι ὁ Ἀλεξανδρείας Διόσκορος, Δόμνος ὁ Ἀντιοχείας, καὶ Ἰουβενάλιος Ἱεροσολύμων ὑπέγραψαν εἰς τὴν λῃστρικὴν σύνοδον τῆς Ἐφέσου τὸ δεύτερον ἐναντίον τῆς ὀρθοδόξου πίστεως· ἀπέκει εἰς τὴν δ. σύνοδον ὅτε ἐξητάσθη τούτη ἡ ὑπόθεσις, ἐκατακρίθη ὁ Διόσκορος, καὶ ὁ Ἰουβενάλιος,

καὶ

ὡμολόγα ὁ Ἐφέσου; πῶς ὁ πατριάρχης τοῦ καιροῦ ἐκείνου μὲ τοὺς ἀρχιερεῖς του καὶ τὸν κλῆρόν του ἐφύλαξαν τὴν ἕνωσιν τῶν Λατίνων· τὸ λοιπὸν ψέμα μεγαλώτατον εἶναι, ὅτι ἐκεῖνοι ὁποῦ ὑπέγραψαν εἰς τὴν σύνοδον τῆς Φλωρεντίας, γυρίζοντας εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἀφῆκαν τὴν ἕνωσιν τῶν Λατίνων. Ἔτι φανερὸν εἶναι, ὅτι καλὰ καὶ νὰ ὑπέγραψαν εἰς τὴν σύνοδον τῆς Φλωρεντίας Ἀντώνιος ὁ Ἡρακλείας, καὶ ὁ πρωτοσύγκελλος Γρηγόριος ὁ πνευματικὸς ὡσὰν τοποτηρηταὶ τοῦ Ἀλεξανδρείας Φιλοθέου, ὁ τοποτηρητὴς Δωροθέου Ἀντιοχείας Ἰσίδωρος Κιέβου, καὶ ὁ τοποτηρητὴς τοῦ Ἱεροσολύμων Ἰωακεὶμ Δοσίθεος ὁ Μονεμβασίας· ὅμως καθὼς λέγουν οἱ γραικοί, οἱ τρεῖς τοῦτοι πατριάρχαι, Φιλόθεος Ἀλεξανδρείας, Δωρόθεος Ἀντιοχείας, καὶ Ἰωακεὶμ Ἱεροσολύμων δὲν ἔστερξαν τὴν σύνοδον, ἀμὴ τὴν ἔκραξαν μιαρὰν κουστωδίαν· καὶ τὸν πατριάρχην Κωνσταντινουπόλεως Μητροφάνην, ὁποῦ ἦτον Κυζίκου ὅτε ὑπέγραψεν εἰς τὴν Φλωρεντίαν, μητροφόνον· καὶ τὸν βασιλέα Ἰωάννην τὸν παλαιολόγον λατινόφρονα· καὶ καθὼς φαί-

νεται

εἰς τὸν θάνατόν του παρόντων ἀρχιερέων καὶ ἱερομονάχων καὶ μοναχῶν καὶ ἀρχόντων κοσμικῶν ἔλεγεν ὁ Μάρκος τῆς Ἐφέσου· Ὅτι ἔκραζε μάρτυρες ἐκείνους ὁποῦ ἦσαν παρόντες, πῶς οὔτε ζωντανὸς οὔτε ἀποθαμμένος ἤθελεν ἢ ἐδέχετο τὴν κοινωνίαν τοῦ τότε πατριάρχου, καὶ τῶν ἀρχιερέων του, καὶ τοῦ κλήρου του, καθὼς οὐδὲ τὴν ἕνωσιν καὶ τὰ λατινικὰ δόγματα ὁποῦ ἐδέχθη ὁ πατριάρχης καὶ οἱ δικοί του; καὶ ὅτι ἀπέρριπτε τὴν ἕνωσιν καὶ κοινωνίαν μετ' αὐτοὺς, ὥστε μηδὲ νὰ σιμώσῃ τινὰς ἀπ' ἐκείνους εἰς τὸ ξόδιόν του καὶ εἰς τὰ μνημόσυνά του; καὶ ἔτζι ἐπαράγγελεν καὶ καὶ ὥρκιζεν ἀπὸ μοῖραν τοῦ Θεοῦ. Καθὼς ἀκόμη ἤθελεν, ὅτι οὐδένας ἀπ' ἐκείνους ὁποῦ δὲν ἐδέχθησαν τὴν ἕνωσιν, νὰ συμφορέσῃ ἢ νὰ συλλειτουργήσῃ μὲ τὸ μέρος τοῦ πατριάρχου; Καὶ μὲ τοῦτα ἀφησεν εἰς τὸν τόπον του διάδοχον καὶ προστάτην νὰ διαφενδεύῃ ταῖς γνώμαις του τὸν ἄρχοντα Γεώργιον τὸν Σχολάριον, ὁποῦ εἴπαμεν ἐπάνω; Τοῦτα ὅλα πῶς ἁρμόζουν μὲ τὸ νὰ ἐμετανόησαν ὅσοι ὑπέγραψαν εἰς τὴν σύνοδον τῆς Φλωρεντίας;

ὁμο-

μὲ μυρίαις ψευδολογίαις δικαῖς του ψευδοσυνόδους· ταῖς ὁποίαις ὅμως ἡ ἐκκλησία τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὕστερα ταῖς ἐδέχθη, καὶ δέχεται, καὶ στέργει τοὺς Κανόνες των· Καὶ ἀπὸ τὴν ἀρχαῖς ἐκείναις ἔμαθε νὰ μὴ δέχεται παρὰ μόνον ἑπτὰ Συνόδους οἰκουμενικαῖς. Ὅθεν ἀπὸ τέτοια φαρμακευμένα μαθήματα δὲν στέργει καὶ τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ Σύνοδον διὰ νὰ μὴν ἀπαρνηθῇ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Φωτίου, ὁποῦ μὲ σοφίσματα καὶ πανουργίαις ἔγραψε καὶ ἐδίδαξεν τὸν χωρισμὸν καὶ τὸ σχίσμα, καθὼς ἀπεδείχθη εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς ὀγδόης Συνόδου. Λέγομεν λοιπόν, ὅτι ἂν εἶναι ἀλήθεια πῶς ἐκεῖνοι ὁποῦ ὑπέγραψαν εἰς τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ Σύνοδον, ὕστερα δὲν ἔστερξαν ὅ, τι εἶχαν κάμει, διατί ὁ Μάρκος τῆς Ἐφέσου ἔγραψε τόσα ἐναντίον τους; διατί γράφοντας ἐναντίον τῆς Συνόδου δὲν εἶπε ποτὲ τέτοιον πρᾶγμα, ἀμὴ τοὺς κράζει λατινόφρονας, καὶ ἀνθρώπους μιξόθηρας, καὶ προδόταις τῆς εὐσεβείας, καὶ δυσσεβεῖς, ὅτι μὲ δοσίματα καὶ λαμπρὰ ταξίματα ἐλατίνισαν, καὶ ἔγραφε νὰ τοὺς φεύγουν ὅλοι σὰν ὄφεις; Διατὶ

λέγουσιν ὁμοίως οἱ πολλοὶ, ὅτι δὲν ἀποδέχονται τὴν σύνοδον τῆς Φλωρεντίας, διατὶ οἱ πατέρες ὁποῦ ὑπέγραψαν εἰς ἐκείνην, ἀφ' οὗ ἐστράφησαν εἰς τὰ ἴδια, δὲν ἔστερξαν ἐκεῖνα ὁποῦ ὑπέγραψαν. Καὶ ἂν ὁ Γεώργιος ὁ Σχολάριος, λέγουσιν, ὁποῦ ἐστάθη μετὰ ταῦτα πατριάρχης Γεννάδιος, ἔγραψεν διὰ τὴν σύνοδον τῆς Φλωρεντίας, φανερὸν εἶναι ὅτι εὑρίσκεται καὶ ἄλλο βιβλίον εἰς ὄνομα Γεωργίου Σχολαρίου, καὶ εἰς ὄνομα Γενναδίου Πατριάρχου, καθὼς φαίνονται εἰς τὴν ἀποστολικὴν βιβλιοθήκην τῆς Ρώμης εἰς τὸ Βατικάνον, ἐναντίον τῆς ὁμοίας συνόδου. Καὶ ἂν ἐκεῖνοι ὁποῦ τὴν ἔστερξαν, οἱ αὐτοὶ τὴν ψέγουσι καὶ κατηγοροῦσι, τίς νὰ τὴν δεχθῇ διὰ γνησίαν οἰκουμενικὴν σύνοδον; Τέτοιαις ἀφορμαῖς δίδουσιν τινὲς ἀπὸ ἀγνωσίαν, τινὲς ἀπὸ πονηρίαν, μαθητευμένοι ἀπὸ τὸν Φώτιον τοῦ σχίσματος τὸν διδάσκαλον νὰ πονηρεύωνται εἰς ἀπώλειαν τῆς ψυχῆς. ἔτζι καὶ ἐκεῖνος ἐβάλθη μὲ πολυτεχνίαις ὡσὰν πολύξεδρος νὰ ἀφανίσῃ τὸ ὄνομα τῆς ὀγδόης ἁγίας συνόδου, ὁποῦ τὸν ἐκάθηρε καὶ ἐδίωξεν καὶ ἀναθεμάτισεν ὡς λύκον, καὶ ἔπλασεν

μὲ

ἐπισκόπους εἰς τὴν χώραν τῆς Βασιλείας, ἀλλὰ τὸ κάλεσμα τοῦ πάπα. εἶχεν τούτη ἡ Σύνοδος ἀπ' ὅλην τὴν χριστιανωσύνην τοὺς ἐξοχωτέρους καὶ σοφωτέρους ἐπισκόπους καὶ θεολόγους ἀνατολῆς καὶ δύσεως. ἐξητάσθησαν εἰς αὐτὴν τὰ πέντε Κεφάλαια, μάλιστα τὸ περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος μὲ προθυμίαν καὶ σοφίαν ἀκριβεστάτην ἀπὸ γνώμαις καὶ μαρτυρίαις τῶν ἁγίων ἀνατολικῶν διδασκάλων. ἐσυμφώνησαν ὅλοι εἰς αὐτὴν οἱ ἐπίσκοποι ἔξω ἀπὸ τὸν Μάρκον τῆς Ἐφέσου· ὁ ὁποῖος ἀπὸ ἐντροπὴν συγκεχυμένος ἐσυνεφόρεσε μὲ ὅλους τοὺς ἄλλους εἰς τὴν ἱερὰν λειτουργίαν τοῦ πάπα, ὅτε ἐκηρύχθη ἡ ἕνωσις, ἀπ' ἐκεῖ ἐσώπειρεν ἐναντίον τῆς τόσαις συκοφαντίαις. ἐβεβαιώθη καὶ ἐστηρίχθη ἀπὸ τὸν πάπαν Εὐγένιον, ὁποῦ ἐστάθη πάντοτε παρὼν εἰς τούτην τὴν ἁγίαν Σύνοδον· πρᾶγμα ὁποῦ οὐδεμία ἀπὸ ταῖς ἑπτὰ παλαιαῖς Συνόδοις ἀπόκτησεν· διατὶ ἡ πέμπτη Σύνοδος μὲ πολλὰ καὶ μεγάλα παρακαλέματα δὲν ἐμπόρεσε νὰ ἔχῃ παρόντα καὶ συγκαθήμενον τὸν πάπαν Βιγίλιον.

Λείπεται νὰ εἰποῦμεν ὕστερα ἐκεῖνο, ὁποῦ λέ-

ὁ ἅγιος Κύριλλος γράφοντας πρὸς Ἀκάκιον Μελιτηνῆς. ἡ τετάρτη ἀπὸ τὸν ἅγιον Λέοντα τὸν πάπαν, καθὼς φαίνεται εἰς ταῖς ἐπιστολαῖς του, καὶ μάλιστα τὴν ις. μετὰ τὰ πρακτικὰ ἐκείνης τῆς συνόδου. τὴν πέμπτην ἐβεβαίωσεν ὁ πάπας Βιγίλιος παρὼν τότε εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν, ὡς φαίνεται ἀπὸ τὸν ἱστορικὸν Εὐάγριον εἰς τὸ δ. βιβλίον. τὴν ς. ὁ ἅγιος πάπας Λέων ὁ δεύτερος, καθὼς φαίνεται εἰς τὴν ιη. πρᾶξιν. Καὶ τὴν ἑβδόμην ὁ πάπας Ἀδριανὸς γράφοντας ἀπολογίαν τῆς ἁγίας ἐκείνης συνόδου πρὸς Κάρολον ῥῆγα τῶν Φράγκων. Καὶ διατὶ τοῦτα τὰ πέντε ἰδιώματα δὲν εἶχαν οἱ συναγωγαῖς τῶν ἐπισκόπων εἰς τὴν Ἔφεσον τὸ δεύτερον, καὶ τῶν εἰκονομάχων, διὰ τοῦτο ἦσαν καὶ αὐταὶ καὶ ὅσαι ἐγίνηκαν ὁμοίως παρασυναγωγαὶ καὶ ψευδοσύνοδοι. ἀμὴ ἡ σύνοδος τῆς Φλωρεντίας τὰ εἶχεν ὅλα τοῦτα ἰδιώματα εἰς ἄκραν τελειότητα. Ἐμαζώχθη ἡ σύνοδος τούτη μὲ τὴν ἐξουσίαν τοῦ περιφήμου πάπα Εὐγενίου τετάρτου, καὶ μὲ συνδρομὴν τοῦ βασιλέως Ἰωάννου τοῦ Παλαιολόγου, ὅπου σὰν φρόνιμος ἠθέλησε ἡ ἀκολουθήσῃ ὄχι τοὺς

ἐπι-

διδασκάλων τῆς ἐκκλησίας. Καὶ τοῦτο
εἶναι φανερώτατον ἀπ' ὅλα τὰ πρακτικὰ τῶν
Συνόδων. Τέταρτον, ὅτι ἡ Συνοδικὴ
ἀπόφασις νὰ γένη μὲ σύμφωνον ὁμολογίαν
τῶν ἐπισκόπων, καλὰ καὶ ὀλίγοι τινὲς νὰ
μὴ θέλουν νὰ ὑπογράψουν. ὡσὰν εἰς
τὴν πρώτην Σύνοδον δὲν ὑπέγραψαν
πέντε, καθὼς λέγει Σωκράτης ὁ ἱστο- βιβ. α.
ρικός, ὁ Θεοδώρητος βάνει δύο μόνους· κθ. β.
εἰς τὴν τρίτην ἀπ' ἀρχῆς δὲν ὑπέγραψεν α. κεφ.
ὁ Ἀντιοχείας Ἰωάννης μὲ τὴν Σύνοδόν του· ζ. ἱστορ.
εἰς τὴν τετάρτην δὲν ὑπέγραψεν ὁ Διό- Σωζ. α.
σκορος, καὶ οἱ αἰγύπτιοι ἐφοβοῦντο νὰ ὑπο- κεφ. κ.
γράψουν, ὡς φαίνεται εἰς τὴν τετάρτην
πρᾶξιν τῆς δ. Συνόδου· εἰς τὴν ἕκτην
δὲν ὑπέγραψεν ὁ Ἀντιοχείας Μακάριος.
Πέμπτον, ὅτι νὰ εἶναι βεβαιωμένη ἡ Σύ-
νοδος, διὰ νὰ εἶναι γνησία οἰκουμενική,
ἀπὸ τὸν θρόνον τοῦ ἁγίου Πέτρου· καθὼς
ἐδείχθη ἐναντίον τοῦ Νείλου ἀπὸ τὴν ἱστορίαν
τοῦ Θεοδωρίτου, ὅτι ἡ δευτέρα Σύνοδος ἱστορ. ι.
ἐστηρίχθη καὶ ἐβεβαιώθη ἀπὸ τὸν ἅγιον πά- κεφ. ι.
παν Δάμασον. ἡ τρίτη Σύνοδος ἐβεβαιώθη ια.
ἀπὸ τὸν πάπαν Ξύστον, καθὼς τὸ μαρ-
τυρᾶ εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς Συνόδου ἐκείνης

δράμουσι διὰ νὰ εἶναι γνησία ἡ οἰκουμενικὴ Σύνοδος. Πρῶτον νὰ μὴν εἶναι μόνον καλεσμένη ἀπ' ὄνομα βασιλικόν, ἀλλὰ κυρίως καὶ ἐξόχως ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν τοῦ θρόνου τοῦ ἁγίου Πέτρου. τοῦτο τὸ ἔχομεν ἀπὸ τὴν πρώτην πρᾶξιν τῆς τετάρτης Συνόδου, ὅπου οἱ τοποτηρηταὶ τοῦ πάπα ἠνάγκασαν τὸν ἀσεβῆ Διόσκορον νὰ σταθῇ εἰς τὸν τόπον τῶν κατακρίτων, διατὶ λέγει εἶχεν κάμει Σύνοδον δίχως νὰ λάβῃ ἐξουσίαν ἀπὸ τὸν πάπαν. Δεύτερον, πρέπει νὰ εἶναι συνδρομὴ τῶν ἐξοχωτέρων ἐπισκόπων τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας. τοῦτο τὸ ἔχομεν ἀπὸ τὴν ς. πρᾶξιν τῆς ζ. Συνόδου, ὅπου εἰς κατάκρισιν τῆς ψευδοσυνόδου τῶν εἰκονομάχων λέγει εἰς ὄνομα τῆς ἁγίας Συνόδου Ιωάννης ὁ διάκονος· Πῶς νὰ εἶναι οἰκουμενική, εἰς τὴν ὁποίαν δὲν ἐσυνδράμεν ὁ πάπας οὐδὲ τοποτηρηταί του κατὰ τὸν νόμον τῶν Συνόδων; οὐδὲ συνεφώνησαν οἱ πατριάρχαι τῆς ἀνατολῆς; Τρίτον, νὰ γίνεται ἡ ἐξέτασις τοῦ ζητήματος ἢ τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἀφηγείας μὲ τὴν θείαν γραφήν, καὶ τὴν διδασκαλίαν καὶ παράδοσιν τῶν ἁγίων προτέρων Συνόδων, καὶ τῶν

δι-

φαίνεται λαμπρότατα τὸ δόγμα τοῦ Καθαρτηρίου. καὶ εἶναι καθόλου ἀληθινὸν, ὅτι συμφωνοῦντας τὰ λόγια τῶν ἁγίων ὅπου ἐμεταχειρίσθη ἡ Σύνοδος τῆς Φλωρεντίας ἀποφασίζοντας τὰ πέντε Κεφάλαια μὲ τὴν διδασκαλίαν τῶν οἰκουμενικῶν παλαιῶν Συνόδων, ἀδύνατον φαίνεται νὰ εἶναι τόποι φθαρμένοι. Καὶ ὁ Μάρκος τῆς Ἐφέσου λέγοντας, ὅτι εἶναι φθαρμένοι, ἀπὸ ἀγνωσίαν καὶ πάθος ἐβλασφήμα ταῖς ἁγίαις Συνόδαις.

Πάλιν ἂν εἰπῇ τινὰς, ὅτι καθὼς καὶ ἄλλαις φοραῖς ἐγίνηκαν συμμαζώματα ἐπισκόπων μὲ ὄνομα Συνόδου οἰκουμενικῆς, καὶ ὅμως ἦσαν ψευδοσυνόδαις· οἷα ἦτον ἡ λῃστρικὴ τοῦ Διοσκόρου εἰς τὴν Ἔφεσον τὸ δεύτερον· καὶ ἡ ψευδοσύνοδος τῶν εἰκονομάχων εἰς τὸν καιρὸν τοῦ Κοπρωνύμου· καὶ διὰ τοῦτο δὲν δέχεται τὴν Σύνοδον τῆς Φλωρεντίας καλὰ καὶ νὰ κράζεται οἰκουμενική· ὅποιος τὰ λέγει τοῦτα, πλανᾶται ὁλότελα μὴν ἠξεύροντας τὰ ἰδιώματα τῶν ἀληθινῶν οἰκουμενικῶν Συνόδων. Διατὶ καθὼς ἔχομεν ἀπὸ τὰ πρακτικὰ τῶν ἁγίων ἑπτὰ Συνόδων, πέντε πρέπει νὰ συν-

νόδου ἔχομεν φανερώτατα τὴν ἀπόλ
σιν τῶν ἁγίων, καὶ τὸ μέσον τῆς σωτηρ
εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν, ὁποῦ δὲν εἶναι ἄλ
παρὰ τὸ Καθαρτήριον, ὡς τὸ ἐξήγη
ἡ ἁγία Σύνοδος τῆς Φλωρεντίας. Επει
λέγοντας καὶ βεβαιώνοντας ὁ ἅγιος Γερμα
νὸς εἰς τὴν ἐπιστολὴν ἐκείνην, τὴν ὁποία
ἐδέχθη καὶ ἔστερξεν ἡ ἁγία ἑβδόμη Συνό
δος, ὅτι ἀπὸ τὸν Χριστὸν ἀναμένομεν τὰ
τῆς σωτηρίας καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν ζωήν.
καὶ ἡ σωτηρία εἶναι λύτρωσις ἀπὸ τὰ κακὰ
μὲ κάποιαν βοήθειαν· φανερὸν εἶναι ὅτι τὰ
τῆς σωτηρίας εἰς τὴν ἄλλην ζωὴν δὲν εἶναι
παρὰ οἱ τρόποι τῆς καθάρσεως μὲ τὴν παί-
δευσιν καὶ τὴν βοήθειαν ὁποῦ λαμβάνουσιν
οἱ ψυχαῖς ἀπὸ τὰ μνημόσυνα. διὰ τοῦτο
ἡ διδασκαλία τοῦ ἁγίου Γερμανοῦ κατὰ τὴν
ἑβδόμην Σύνοδον μαρτυρᾷ τὴν ἀλήθειαν
τοῦ δόγματος, ὁποῦ ἐκήρυξεν διὰ τὸ κα-
θαρτήριον ἡ ἁγία Σύνοδος τῆς Φλωρεν-
τίας. ἀφείνω ταῖς μαρτυρίαις τῶν πατέρων,
καὶ πῶς εἰς ταῖς ἱεραῖς λειτουργίαις τῶν με-
γάλων διδασκάλων Βασιλείου καὶ Χρυσο-
στόμου, καὶ εἰς τὴν καθημερινὴν ἀκολου-
θίαν τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας εἶναι καὶ

φαί-

Οτι καὶ οἱ ἅγιοι λατρεύοντας τὸν Θεὸν μόνον, καὶ τοῦτο διδάσκοντας ἔχυσαν τὸ αἷμα τους, καὶ διὰ τὴν ἀληθινὴν ὁμολογίαν ἔλαβαν τὸ στεφάνι. ἀμὴ τὴν ἁγίαις εἰκόνες κάμνομεν διὰ τιμὴν καὶ μνήμην τῶν ἁγίων καὶ τὴν ἀσπαζόμεθα. Οθεν κατὰ τοῦτον τὸν τρόπον λέγει, ὅτι δὲν ἀναμένομεν ἀπ' ἄλλον καὶ εἰς τὴν παροῦσαν ζωὴν καὶ εἰς τὴν μέλλουσαν τὰ τῆς σωτηρίας, ἤγουν ὅσα εἶναι πρὸς σωτηρίαν, παρὰ μόνον ἀπὸ τὸν μονογενῆ υἱὸν τοῦ Θεοῦ. ἀλλὰ καὶ ταῖς ἁγίαις εἰκόνες τοῦ Χριστοῦ, τῆς παναγίας, καὶ τῶν ἁγίων ταῖς ἀσπαζόμεθα λέγει μὲ διαφοράν· τοῦ Χριστοῦ ὡσὰν Θεοῦ καὶ πλάστου ὁποῦ ἔγινεν ἄνθρωπος δι' ἡμᾶς· τῆς παναγίας ὡσὰν ἀληθινῆς του μητρὸς καὶ δυνατωτάτης μεσιτρίας διὰ τὸ γένος τῶν ἀνθρώπων· τῶν ἁγίων, ὡσὰν ἀνθρώπων φίλων τοῦ Θεοῦ ὁποῦ ἔλαβαν τὴν ἀκροτάτην μακαριότητα, καὶ μὲ θάῤῥος παρακαλοῦσι τὸν Θεὸν, καὶ ἀποκτῆσαν χάριν νὰ μᾶς δίδουν ταῖς εὐεργεσίαις του, καὶ λυτρώσουν ἀπὸ τὰ κακὰ, ὅταν εἰς μνήμην τους ἐπικαλούμεθα τὸν Θεόν.

Ἀπὸ τούτην τὴν διδασκαλίαν τῆς ζ. συ-

ἀποφάσισεν ὀρθοδοξότατα τὸ Κεφάλαιον διὰ τὸ Καθαρτήριον, καὶ διὰ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν ἁγίων. Η ἑβδόμη Σύνοδος ἐναντίον τῆς ἀσεβείας τῶν εἰκονομάχων ἐδογμάτισεν, ὅτι οἱ χριστιανοὶ νὰ δίδουσι τῶν ἁγίων εἰκόνων ἀσπασμὸν καὶ τιμητικὴν προσκύνησιν. Καὶ διατὶ ὀπίσω ἔλεγαν οἱ εἰκονοκλάσται, ὅτι μέλλουσιν οἱ ἅγιοι νὰ συμβασιλεύσουσιν μὲ τὸν Χριστὸν, καὶ νὰ λάβουσι τὴν δόξαν, διὰ τοῦτο ἔλεγαν ἀκόμη, πῶς δὲν μεσιτεύουσιν οὐδὲ παρακαλοῦσι τὸν Θεὸν δὶ ἐμᾶς. ἀλλ' ἡ ἁγία Σύνοδος εἰς τὴν ἀπόκρισιν ὁποῦ ἔκαμεν πρὸς τοὺς αἱρετικοὺς, καὶ εἶναι εἰς τὴν ς. πρᾶξιν, λέγει πρὸς τοῦτο· Οτι οἱ ὀρθόδοξοι τιμοῦσι τοὺς ἁγίους ζωγραφίζοντας καὶ αὐτοὺς καὶ τὰ μαρτύριά τους· καὶ ἠξεύρουσιν, πῶς οἱ ἅγιοι λυμένοι ἀπὸ τὸ κορμὶ, καθὼς λέγει ὁ
πρὸς ἅγιος Παῦλος, εἶναι μὲ τὸν Χριστὸν, καὶ
Φιλιπ. παρακαλοῦσι δὶ ἐμᾶς. Καὶ εἰς τὴν δ.
κεφ. α. πρᾶξιν τῆς ὁμοίας Συνόδου μέσα εἰς ἄλλα φέρεται καὶ μία ἐπιστολὴ τοῦ ἁγίου Γερμανοῦ Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως πρὸς Ιωάννην ἐπίσκοπον Συνόδων διὰ ταῖς ἱεραῖς εἰκόνες· ὅπου τοῦτος ὁ ἅγιος λέγει·

Οτι

πλέον παρὰ ἑκατὸν χρόνους πρὸ τῆς ἐν Νικαίᾳ συνόδου ἀποκρινόμενοι ἔγραψαν πρὸς Βίκτωρα τὸν πάπαν, ὅτι ἡ συνήθειά τους νὰ ἑορτάζουν τὸ πάσχα μὲ τοὺς ἑβραίους ἦτον ἀπὸ τὴν παράδοσιν τῶν ἀποστόλων Ἰωάννου καὶ Φιλίππου, διὰ νὰ φυλάσσουν τὴν ἡμέραν τὴν ιδ. τοῦ πάσχα κατὰ τὸ Ευαγγέλιον, πῶς εἶναι ἐμπορετὸν ὁ Ἰωάννης ἄλλα νὰ παρέδωκεν, καὶ ἄλλα νὰ ἔγραψεν; νὰ παρέδωκεν ὅτι οἱ χριστιανοὶ τῆς ἀσίας νὰ πασχάζουσι μὲ τοὺς ἑβραίους διὰ νὰ μιμοῦνται τὸν Χριστόν· καὶ εἰς τὸ Ευαγγέλιον νὰ ἔγραψεν, ὅτι ὁ Χριστὸς ἐπροπῆρε τὸ πάσχα τῶν ἑβραίων; τὸ λοιπὸν ὁ νοῦς τῶν λόγων ἐκείνων τοῦ Ευαγγελίου, ἀλλ' ἵνα φάγωσι τὸ πάσχα, δὲν εἶναι, ὅτι τότε νὰ προσφάγωσι τὸ πάσχα, ἀλλὰ διὰ νὰ τρώγωσιν τὰ ἄζυμα ὅλαις ταῖς ἡμέραις τοῦ πάσχα, καθὼς ἀπὸ τὸν Χρυσόστομον τὸ νοᾶ καὶ ὁ Θεοφύλακτος, καλὰ καὶ νὰ σμίγῃ καὶ ἄλλην ἐξήγησιν, ὁποῦ φαίνεται ἀνάρμοστος. ἔτζι φαίνεται καθάρια, ὅτι τὸ Κεφάλαιον περὶ τοῦ ἀζύμου τὸ ἐδογμάτισεν ἡ Σύνοδος τῆς Φλωρεντίας ὡσὰν πρᾶγμα σύμφωνον τῆς παλαιότητος κατὰ τὴν ἔννοιαν τῆς πρώτης Συνόδου. Καθὼς κατὰ τὴν ἔννοιαν τῆς ζ. Συνόδου ἀπο-

νήθεια λέγω ἐκείνη τῶν ἐκκλησιῶν τῆς ἀσίας περὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ πρώτης συνόδου δείχνει, ὅτι ὁ δεσπότης Χριστὸς κατὰ τὸ Εὐαγγέλιον δὲν ἐπαρέπηρεν, ἀλλ' ἔκαμεν τὸ πάσχα μὲ τοὺς ἑβραίους εἰς τὸν καιρὸν τῶν ἀζύμων, καὶ διὰ τοῦτο ἐπαράδωκε τὰ μυστήρια εἰς ἄζυμον. Καὶ ἦτον τὸ σφάλμα ἐκείνων τῶν ἐκκλησιῶν νὰ κάμνουν τὸ πάσχα μὲ τοὺς ἑβραίους εἰς οἵαν ἡμέραν τῆς ἑβδομάδος ἤρχετον ἡ ιδʹ. σελήνη, ἔχοντας ὅλαις οἱ ἄλλαις ἐκκλησίαις ἄλλην παράδοσιν ἀπὸ τοὺς ἀποστόλους, νὰ ἑορτάζουν τὸ πάσχα μόνον ἡμέραν Κυριακὴν, καθὼς λέγει ὁ Παμφίλου Εὐσέβιος εἰς τὸ ε. τῆς ἱστορίας. Ὅθεν εἶναι φανερὸν, ὅτι ἐκακογρύκησαν τὸ Εὐαγγέλιον, ἔστι ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ θεολόγου· Πῶς οἱ ἑβραῖοι δὲν εἰσέβησαν εἰς τὸ παλάτιον τοῦ Πιλάτου διὰ νὰ μὴ μαγαρισθοῦσιν, ἀλλ' ἵνα φάγουσι τὸ πάσχα· ἔστι λέγω ἀπὸ τοῦτα τὰ λόγια συλλογίζονται, ὅτι δὲν εἶχαν φάγει τὸ πάσχα οἱ ἑβραῖοι τὸ βράδι τῆς πέμπτης, ἀλλὰ τῆς παρασκευῆς· καὶ ὅτι ὁ δεσπότης Χριστὸς ὁποῦ τὸ ἔκαμε τὸ βράδι τῆς πέμπτης ἐπαρέπηρεν· ἐκακογρύκησαν τὸ Εὐαγγέλιον. Διατὶ ἂν οἱ ἐπίσκοποι τῆς ἀσίας

πλέον

λοιπὸν καὶ κατ' αὐτοὺς εἶναι ἀληθινὸν, πῶς οἱ μαρτυρίαις διὰ τὸ πρωτεῖον τοῦ πάπα συμφωνοῦσι μὲ τὰ πρακτικὰ τῶν παλαιῶν συνόδων, ὅτε εἶχεν κατ' αὐτοὺς ὁ πάπας τὸ πρωτεῖον πρὶν τῆς προσθήκης. Τὸ αὐτὸ λέγομεν καὶ διὰ τὰ λοιπὰ τρία Κεφάλαια ὁποῦ ἐδογμάτισεν ἡ σύνοδος τῆς Φλωρεντίας· λέγω τὸ τοῦ ἀζύμου, τὸ περὶ τῆς ἀπολαύσεως τῶν ἁγίων, καὶ τοῦ Καθαρτηρίου. διὰ τὸ ἄζυμον ἐδείχθη εἰς τὴν ἀπόκρισιν πρὸς Βαρλαὰμ τὸν μοναχὸν, ὅτι ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴν τῆς πρώτης συνόδου πρὸς τὴν ἐκκλησίαν τῆς Αλεξανδρείας, καὶ τὴν ἐπιστολὴν τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου πρὸς τὰς ἐκκλησίας ἔχομεν φανερὸν, πῶς ἡ συνήθεια τῶν ἐκκλησιῶν τῆς ἀσίας νὰ ἑορτάζουν τὸ πάσχα μὲ τοὺς ἑβραίους, θέλοντας νὰ φυλάσσουν τὸν καιρὸν τοῦ Εὐαγγελίου· εἰς τὸ ὁποῖον ἡ ἁγία σύνοδος δὲν ταῖς ἔψεξεν, ὡσὰν ἐκεῖναις οἱ ἐκκλησίαις νὰ ἐκακογρυκοῦσαν τὸ Εὐαγγέλιον· ἀλλὰ ταῖς ἔψεξεν, ὅτι θέλοντας νὰ μὴν παραβαίνουν τὸ Εὐαγγέλιον ἐμιμοῦνται τοὺς φονέας τοῦ Χριστοῦ τοὺς ἑβραίους, καθὼς λέγει ὁ μέγας Κωνσταντῖνος. ἡ συ-

τοῦ πατρὸς διʼ υἱοῦ ἐκπορευόμενον. Καὶ ὅτι τὸ διʼ υἱοῦ νὰ μὴ σημαίνῃ τὸ μετὰ τοῦ υἱοῦ, ἀλλὰ ἀρχὴν, τὸ φανερόνουν τὰ λόγια τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ θεολόγου, καὶ τοῦ ἁγίου Κυρίλλου ὁποῦ ἀναφέραμεν. Οθεν ἀναγκαίως ἔχομεν, ὅτι τὰ ῥητὰ τῶν ἁγίων, εἰς τὰ ὁποῖα ἐστηρίχθη ἡ σύνοδος τῆς Φλωρεντίας, καὶ ἐκήρυξε τὴν ἐκπόρευσιν τοῦ ἁγίου πνεύματος καὶ ἀπὸ τὸν υἱὸν, εἶναι σύμφωνα μὲ τὴν διδασκαλίαν τῶν παλαιῶν συνόδων· Καὶ διὰ τοῦτο εἶναι ἀδύνατον νὰ εἶναι φθαρμένα.

Ομοίως δὲ ὅσον ἀποφάσισε διὰ τὸ πρωτεῖον τῆς ἐξουσίας τοῦ πάπα ἀπὸ μαρτυρίαις τῶν ἁγίων, ὅτι νὰ συμφωνεῖ μὲ τὰ πρακτικὰ τῶν συνόδων, φανερώτερον εἶναι παρὰ τὴν ἥλιον. καὶ ἀπεδείχθη τοῦτη ἡ ὑπόθεσις καταλεπτὰ εἰς τὴν ἀπόκρισιν ὁποῦ ἐδόθη πρὸς Νεῖλον τὸν Θεσαλονίκης καὶ Βαρλαὰμ τὸν μοναχὸν περὶ τῆς ἀρχῆς τοῦ πάπα. Καὶ τοῦτο οὐδʼ αὐτοὶ ὁποῦ μισοῦσι τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ σύνοδον τὸ ἀρνοῦνται, λέγοντας ὅτι διὰ τὴν προσθήκην ὁποῦ κράζουσιν εἰς τὸ σύμβολον ἔχασεν ὁ πάπας τὸ πρωτεῖον ὁποῦ εἶχεν.

λοι-

τοῦ πνεύματος ἀπὸ τὸν υἱόν. Ὅτι ὂν ἐμίλιεν
διὰ τὴν ὁμοουσιότητα ὁ Κύριλλος, δὲν ἤθελε
μεταχειρισθῇ τὸν τρόπον ἐκεῖνον τῆς ἀντιθέ-
σεως· ἐκπορεύεται ἀπὸ τὸν πατέρα, ἀμὴ καὶ
καὶ τοῦ υἱοῦ. ὡσὰν ὅτε λέγομεν, γεννᾶται τὸ
παιδὶ ἀπὸ τὸν πατέρα, ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς μη-
τρὸς, ἡ ἀντίθεσις σημαίνει, ὅτι καὶ ἕνα καὶ ἄλ-
λο μέρος συντρέχει ἐνεργητικά. Καὶ εἰς τὴν
ἐξήγησιν τοῦ συμβόλου, Ὅτι ὁ πατέρας ὡσὰν
πηγὴ χυσία, ἤγουν ἐκπορεύει τὸ πνεῦμα
τὸ ἅγιον, καὶ τὸ δίδει τοῦ κόσμου διὰ τοῦ υἱοῦ·
μὲ τὰ ὁποῖα λόγια ὁ ἅγιος συμπεριλαμβά-
νει τὸ αἰώνιον καὶ τὸ χρονικόν. Καθὼς ἔλεγεν
ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ θεολόγος παρομοιάζον-
τας τὸ μυστήριον τῆς ἁγίας Τριάδος εἰς τὸν
λόγον περὶ τοῦ ἁγίου πνεύματος, ὡσὰν νὰ
ἦτον ὀφθαλμὸς, καὶ πηγὴ, καὶ ποταμός. ἤγουν
ἀναβάλλουσα, βρύσις, καὶ ποταμός. ἀπὸ τὴν
ἀναβάλλουσαν ἡ βρύσις, ἀπὸ τὴν ἀναβάλ-
λουσαν διὰ τῆς βρύσεως ὁ ποταμός. πῶς ἔλεγε
λοιπὸν ὁ Ἐφέσου, ὅτι ὁ Κύριλλος τὸ ἀρνήθη;
ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν τρίτην πρᾶξιν τῆς ζ. συ-
νόδου κάμνοντας τὴν ὁμολογίαν τῆς πί-
στεως Ταράσιος ὁ πατριάρχης ἔλεγεν, Ὅτι
πιστεύει καὶ εἰς τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον, τὸ ἐκ

τοῦ

Ο ἅγιος Κύριλλος παραπονεῖται εἰς ὅλα διὰ τὸν Θεοδώρητον, ὅτι τὸν ἐσυκοφάντησεν καὶ εἰς τὰ δώδεκα κεφάλαια τῶν ἀναθεματισμῶν λέγοντάς τον ἀπολιναριστὴν, Αρειανὸν, καὶ Ευνομιανὸν, καὶ κακοερμηνεύοντας καθόλου ὅλα του τὰ Κεφάλαια· Καὶ ὁ Εφέσου λέγει, ὅτι ἡ παραπόνεσις τοῦ Κυρίλλου γροικᾶται διὰ τὴν ἐκπόρευσιν τοῦ ἁγίου πνεύματος. Τίνος πρέπει νὰ πιστεύσωμεν, τοῦ Κυρίλλου ὅπου ἐξηγᾷ τὸν ἑαυτόν του, ἢ τοῦ Εφέσου; ὁ Κύριλλος εἶπεν εἰς τόσους τόπους πρὶν νὰ τὸν συκοφαντήσῃ ὁ Θεοδώρητος, ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔχει τὸ εἶναι καὶ ἀπὸ τὸν υἱόν. καὶ ὕστερα ἀπὸ τῆς συκοφαντίαις τοῦ Θεοδωρήτου πάλιν τὸ ἐβεβαίωσεν, καθὼς φαίνεται εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς τρίτης Συνόδου γράφοντας τοῦ Ιωάννου Αντιοχείας· Οτι τὸ πνεῦμα ἐκπορεύεται ἀπὸ τὸν πατέρα, ἀμὴ εἶναι καὶ τοῦ υἱοῦ, διατὶ ὁ υἱὸς ἔχει τὴν οὐσίαν τοῦ πατρὸς, καὶ τὸ πνεῦμα εἶναι πνεῦμα τοῦ Χριστοῦ. Καὶ τοῦτο λέγει ὁ Κύριλλος ἀποκρινόμενος τοῦ Νεστορίου, ὁ ὁποῖος δὲν ἀρνεῖτο τὴν ὁμοουσιότητα τοῦ υἱοῦ καὶ τοῦ πνεύματος, ἀμὴ ἀρνεῖτο τὴν ἐκπόρευσιν

Συνόδ. γ. μέρει Γ. κεφ. Γ.

τοῦ

συμφωνοῦσιν. τὸ λοιπὸν οἱ τόποι, ὁποῦ ἐμεταχειρίσθη ἡ Σύνοδος τῆς Φλωρεντίας διὰ νὰ βεβαιώσῃ τὰ δόγματά της, δὲν εἶναι φθαρμένοι. λόγου χάριν διὰ τὴν ἐκπόρευσιν τοῦ ἁγίου Πνεύματος εἰς πολλοὺς τόπους τῆς τρίτης Συνόδου φανερώτατα ὁ ἅγιος Κύριλλος διδάσκει τὴν συμφωνίαν τούτων, καὶ μερικὰ εἰς πέντε τόπους κηρύσσει καὶ βοᾷ κατακρίνοντας τὸν Νεστόριον, ὁποῦ πρῶτος ἐφαντάσθη καὶ ἀποκότισε νὰ εἰπῇ τοῦ πνεύματος τὴν ἐκπόρευσιν ἀπὸ τὸν πατέρα μόνον· Ὅτι τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔχει τὸ εἶναι καὶ ἀπὸ τὸν υἱόν. Ὅθεν εὔκολα γνωρίζεται, μὲ ποῖον θεμέλιον ἔλεγεν ὁ Ἐφέσου, πῶς ὁ ἅγιος Κύριλλος διατὶ τὸν ἐμέμφθη διὰ τοῦτο ὁ Θεοδώρειτος, εἶπε γράφοντας τοῦ Εὐοπτίου, ὅτι τὸν ἐσυκοφάντησαν. καὶ νοᾷ ὁ Ἐφέσου τὴν συκοφαντίαν διὰ τὴν ἐκπόρευσιν τοῦ ἁγίου πνεύματος. ὡσὰν νὰ ἔλεγεν ὁ Κύριλλος, ὅτι καλὰ καὶ νὰ φαίνεται, πῶς εἶπα τὸ πνεῦμα εἶναι ἐκ τοῦ υἱοῦ, ὅμως τοῦτο εἶναι συκοφαντία τοῦ Θεοδωρίτου. Καὶ δὲν ἐντρέπη ὁ καλὸς Ἐφέσου νὰ πλανᾷ ὄχι μόνον τοὺς ἄλλους, ἀλλὰ καὶ τὸν ἑαυτόν του.

Πρώτῳ μέρει τῆς συνόδου κεφ. γ. ἐ.χς. τρίτῳ μέρει κεφ. α.

Σύνοδ. Φλωρ. Συνελ. κγ.

Ὁ ἅγιος

ἦσαν φθαρμένοι οἱ τόποι, ἔπρεπε νὰ μὴ συμφωνοῦσι μὲ τὴν ἄλλην διδασκαλίαν ἐκείνου τοῦ ἁγίου, τοῦ ὁποίου τὸν τόπον λέγει ὁ Ἐφέσου φθαρμένον. λόγου χάριν, ἂν ὁ τόπος τοῦ μεγάλου Βασιλείου εἰς τὸ πέμπτον κατ᾽ Εὐνομίου, ὁποῦ ἔφεραν οἱ Λατῖνοι εἰς τὴν κ. σύνελθουσιν τῆς Φλωρεντίνης, ἦτον φθαρμένος, ἔπρεπεν νὰ διαφέρῃ ὁ νοῦς ἐκείνου τοῦ τόπου ἀπὸ τὴν λοιπὴν διδασκαλίαν τοῦ ἁγίου. ἀλλὰ τοῦτο εἶναι πρᾶγμα φανερώτατον, καὶ εὐκολώτατον νὰ τὸ ἀπόδειξῃ καθένας· Ὅτι λέγοντας τὸ πνεῦμα τὸ ἅγιον καὶ ἐκ τοῦ υἱοῦ, συμφωνεῖ ὅλη ἡ διδασκαλία τοῦ μεγάλου Βασιλείου εἰς κάθε τόπον· ἀμὴ λέγοντας φθαρμένον τὸν τόπον ἐκεῖνον, καθὼς λέγει ὁ Ἐφέσου, εὑρίσκεται μεγάλη ἀσυμφωνία εἰς τὰ βιβλία τοῦ ἁγίου. τὸ λοιπὸν εἶναι ἀδύνατον νὰ εἶναι φθαρμένος ἐκεῖνος ὁ τόπος. καὶ τὸ ὅμοιον λέγω διὰ ὅλους τοὺς ἄλλους τόπους, ὁποῦ λέγει ὁ Ἐφέσου φθαρμένους. Δεύτερον, ἂν ἦσαν φθαρμένοι οἱ τόποι, ἔπρεπε νὰ μὴ συμφωνοῦσι μὲ τὴν διδασκαλίαν καὶ τὰ πρακτικὰ τῶν παλαιῶν συνόδων. ἀλλὰ φανερὸν εἶναι, ὅτι

συμ-

Ἀντιοχείας Μακάριος μ' ἕνα του μαθητὴν ἀντιστάθη ὅλης τῆς ἁγίας ἕκτης Συνόδου, βεβαιώνοντας ὁ ἀνόητος ὅτι καὶ αἱ δύο φύσεις τοῦ Χριστοῦ εἶχαν ἕνα θέλημα μόνον, ὡς φαίνεται εἰς τὴν ὀγδόην πρᾶξιν τῆς Συνόδου ἐκείνης· ἔτζι μὲ τὴν ὅμοιαν γνῶσιν καὶ σοφίαν καὶ τόλμην ὁ Μάρκος τῆς Ἐφέσου ἔλεγεν καὶ ἔγραφεν, ὅτι ἐπλανήθη ἡ Σύνοδος τῆς Φλωρεντίας, ἀμὴ αὐτὸς δὲν ἐπλανᾶτον. καὶ ὁποῖος ἔχει λογικὰ, ἂς κρίνῃ σὰν γνωστικὸς ἂν ἔχῃ νὰ τοῦ πιστεύσῃ· καὶ ἂς λογιάσῃ, ὅτι ἂν εἶναι ἀδύνατον νὰ πλανεθῇ ἡ Καθολικὴ ἐκκλησία, καθὼς βοᾷ ἡ ζ. Σύνοδος εἰς τὴν ϛ. πρᾶξιν· ἀφήνοντας τὴν Σύνοδον τὴν οἰκουμενικὴν, καὶ πιστεύοντας τοῦ Ἐφέσου βάνεται εἰς ἐκεῖνο τὸ μέζον, ὁποῦ κρατοῦσιν οἱ Ἀρειανοὶ, Νεστοριανοὶ, μονοφυσῖται, μονοθελῆται, καὶ εἰκονομάχοι. Πάλιν ἂν εἰπῇ τινὰς, ὡς ἔλεγεν ὁ Μάρκος τῆς Ἐφέσου, ὅτι τὰ λόγια καὶ οἱ μαρτυρίαις τῶν ἁγίων πατέρων, εἰς τὲς ὁποίαις ἐθεμελιώθη ἡ Φλωρεντίνη Σύνοδος, εἶναι φθαρμέναις ἀπὸ τοὺς Λατίνους· ἂς ἠξεύρῃ, ὅτι λέγει φανερὰ πρᾶγμα ἀσύστατον καὶ ἀνόητον. Πρῶτον, ὅτι ἂν

ματινὰ δεσίματα καὶ οἱ ἐλπίδες, ἀλλ' ἡ δύναμις τῆς ἀληθείας ὁποῦ ἐνίκησεν εἰς τὰς παλαιὰς ἁγίας Συνόδους, ἐνίκησε καὶ εἰς τὴν Φλωρεντίνην. Καὶ ἐγνώρισαν ὅλοι οἱ ἀνατολικοὶ ἔξω ἀπὸ τὸν Ἐφέσου Μάρκον, καὶ ἕνα κάποιον Γεώργιον Σχολάριον, τὴν ὀρθοδοξίαν, καὶ τὴν ἀληθινὴν θεολογίαν τῶν ἁγίων πατέρων, καὶ ὡμονόησεν ὅλη ἡ δύσις μὲ τὴν ἀνατολικὴν ἐκκλησίαν, καὶ ἐσυμφώνησαν ἐκ καρδίας. ὁμὴ καθὼς ὁ Ἄρειος καὶ οἱ Ἀρειανοὶ ἔκραζαν ἀπλοῦς καὶ ἀμαθεῖς τοὺς ἁγίους πατέρες ὁποῦ ἐκήρυξαν τὸ ὁμοούσιον, ὡς μαρτυρᾷ εἰς τὴν δευτέραν του ἐπιστολὴν ὁ ἅγιος Ἀλέξανδρος Ἀλεξανδρείας· καὶ καθὼς ὁ Νεστόριος ἐπερίπαιζεν ὅλους τοὺς ἄλλους, λέγοντας ὅτι μόνος ἦτον ἀπ' ὅλους σοφώτερος, ὡς γράφει ὁ ἅγιος Κύριλλος εἰς τὴν ἐπιστολήν του πρὸς Καιλεστῖνον τὸν πάπαν εἰς τὰ πρακτικὰ τῆς τρίτης Συνόδου· Καὶ καθὼς ἔλεγεν ὁ Διόσκορος, ὅτι ἐπλανᾶτον ἡ τετάρτη Σύνοδος, καὶ εἶχεν ἀποκοτίαν νὰ ἀντιλέγῃ ὅλης τῆς Συνόδου μὲ τὸν σύντροφόν του τὸν Εὐτυχῆ, ὡς φαίνεται εἰς τὴν πρώτην πρᾶξιν τῆς τετάρτης Συνόδου· Καὶ καθὼς ὁ

Αν-

οἱ μονοφυσῖται Εὐτυχὴς καὶ Διόσκορος, ἀμὴ τὴν τετάρτην ὡς ἐναντίαν τους δὲν ἐδέχθησαν. ὁμοίως καὶ οἱ μονοθελῆται, καὶ εἰκονομάχοι τὰς παλαιαῖς ἐδέχοντα, καὶ ἐβλασφήμουν ἐκεῖνοι τὴν ἕκτην, τοῦτοι τὴν ἑβδόμην. ἀλλὰ ἡ ἁγία ἑβδόμη σύνοδος λέγει, ὅτι τοῦτο εἶναι νὰ δέχεται τινὰς μὲ λόγον τὰς ἁγίαις συνόδες, καὶ μὲ ἔργον νὰ τὰς ἀρνῆται. Ὅτι οἱ αὐτοὶ ἐκεῖνοι ἅγιοι πατέρες, εἰς τῶν ὁποίων τὰ λόγια ἐθεμελίωσαν τὰ δόγματά τους οἱ παλαιαῖς συνόδες, ἐκεῖνοι παρομοίως ἐδώκασι τῆς ἁγίας συνόδου τῆς Φλωρεντίας τὸ θεμέλιον τῶν δογμάτων ὅπου αὐτὴ ἀποφάσισεν. Καὶ ὅποιος ἀποῤῥίπτει τὴν σύνοδον τῆς Φλωρεντίας, ἀποῤῥίπτει δὲν γνώθοντας καὶ ταῖς παλαιαῖς ἑπτά· καὶ ἔτζι ἀποῤῥίπτοντας ὅλαις ἀποῤῥίπτει καὶ τὸν χριστιανισμόν. Καὶ μὴν εἴπῃ τινὰς, πῶς δὲν δέχεται τὴν Φλωρεντίνην σύνοδον, διατὶ εἰς αὐτὴν οἱ Λατῖνοι ἐξεπλάνεσαν τοὺς ἀνατολικοὺς μὲ δοσίματα καὶ ἐλπίδες, καθὼς ἀδικώτατα ἐσυκοφάντησεν ὁ Ἐφέσου Μάρκος· διατὶ φανεραῖς εἶναι οἱ μαρτυρίαις τῶν ἁγίων, καὶ λάμπουσιν ὑπὲρ τὸν ἥλιον. Ὅθεν ὄχι τὰ ψε-

κιανὸν ψέγει καὶ κατακρίνει τέτοια νοήματα, λέγοντας· ὅτι ἄλλο εἶναι νὰ βάλῃ τινὰς τίποτε νέον ὡσὰν νὰ ἔλειπε τίποτε τῆς πίστεως, καὶ τοῦτο δὲν εἶναι βολετόν· καὶ ἄλλο, νὰ ἑρμηνεύσῃ, νὰ φανερώσῃ, καὶ νὰ ἐξηγήσῃ τὸν νοῦν τῆς πίστεως· καὶ τοῦτο εἶναι βολετὸν, μάλιστα ἀναγκαῖον κατὰ τὰ λόγια τῆς τετάρτης συνόδου. Λοιπὸν ἐπειδὴ μὲ τοῦτον τὸν νοῦν οἱ πολλοὶ τὴν σήμερον δέχονται μόνον τὰς ἑπτὰ συνόδους, καὶ ἀποβάλλουσι τὰς ἄλλαις ὁποῦ ἔγιναν ὕστερα· πρᾶγμα ὁποῦ οὐδεμία σύνοδος ἀποφάσισεν, οὐδ' ὥρισε ποτὲ καμία, ὅτι οἱ χριστιανοὶ νὰ μὴ δέχωνται παρὰ μόνον ἑπτὰ συνόδους· ἀνάγκη εἶναι αὐτὴ ἡ πλάνη νὰ φανερωθῇ, καὶ νὰ γνωρίσουν ὅλοι, ὅτι κατὰ τὰ πρακτικὰ τῆς ἁγίας ἑβδόμης συνόδου εἰς τὴν ς. πρᾶξιν, ἴδιον εἶναι ὄχι τῶν ὀρθοδόξων, ἀλλὰ τῶν αἱρετικῶν νὰ δέχωνται τὰς περασμένας συνόδους, καὶ νὰ μὴ δέχωνται ἐκείναις ὁποῦ ἐκατάκρειναν τὰ σφάλματά τους. ἐδέχετον ὁ ἄθεος Νεστόριος τὴν πρώτην καὶ τὴν δευτέραν σύνοδον, ἀμὴ τὴν τρίτην ὡς ἐναντίαν τῆς αἱρέσεώς του δὲν ἐδέχθη. ἐδέχοντο καὶ τὴν τρίτην

οἱ

ΠΡΟΣ ΕΚΕΙΝΟΥΣ

ΟΠΟΥ ΘΕΛΟΥΝ ΤΗΝ ΣΩΤΗΡΙΑΝ τους ἀκολουθῶντας τοὺς ἁγίους πατέρες καὶ διδασκάλους τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας, καὶ θέλει τοὺς κατευτήσει τοῦτο τὸ βιβλίδιον.

ΔΙΑ πληροφορίαν τῆς ἀληθείας καὶ παρηγορίαν πολλῶν ἐφάνη ὠφέλιμον νὰ ἐκδοθῇ μία ὑποτύπωσις ἀναγκαία διὰ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν, δίχως τὴν ὁποίαν σωστὴν καὶ ἀκέραιαν εἶναι ἀδύνατον νὰ εὑρεθῇ σωτηρία. Λογιάζουσιν οἱ πολλοί, ὅτι ἂν στέρξουσι καὶ δεχθοῦσι τὴν ἐν Φλωρεντίᾳ σύνοδον, ἀλλάσσουσι τὰ δόγματα καὶ τὸ σέβας τῆς ἀνατολικῆς ἐκκλησίας. Καὶ λέγουσιν, ὅτι δὲν εἶναι βουλετὸν νὰ βάλῃ τινὰς ἢ νὰ βγάλῃ· καὶ ὅμως ἡ ἁγία τετάρτη σύνοδος εἰς τὸν προσφωνητικὸν της λόγον πρὸς τὸν Βασιλέα Μαρ-

Ορισμὸς τῶν ἐκλαμπροτάτων κυρίων Καρδηναλίων τῆς ἁγίας συλλογῆς ἀπὸ τὴν ὁποίαν ξαπλώνεται, καὶ φυτεύεται ἡ καθολικὴ πίστις, ὅτι νὰ δίδωνται τοῦτα τὰ τυπωμένα βιβλία τῶν γραικῶν, χάρισμα.

D'ordine dell' Illuſtriſſimi Signori Cardinali della Sacra Congregatione de Propaganda Fide, ſi diſpenſano gratis.

ΔΙΗΓΗΣΙΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ

Καὶ οἰκουμενικῆς Συνόδου τῆς Φλωρεντίας

ΠΡΟΣ ΕΚΕΙΝΟΥΣ

Ὅπου τὴν συκοφαντοῦσι μὲ πολλὴν ψευδολογίαν.

ROMAE,
Typis Sac. Congr. de Propag. Fide,
MDCXXVIII.

SVPERIORVM PERMISSV.